

ligger i Andragendet). Nei, men jeg tror dog, at Andragendeudvalget har havt berettiget Grund til at fremlægge dette Spørgsmaal for Ministeren til Overveielse, og Spørgsmaalet gjælder altfaa først om, hvorvidt borgerligt Wgteskab, hvis det skal indføres, skal indføres som lige med det kirkelige eller som i og for sig befalet og det kirkelige frit, eller om det overhovedet skal indføres; thi det er et Spørgsmaal, som ikke kan staa hen, tillige med mange andre i Særdeleshed nu, da man jo synes at maatte komme over til en almindelig Forhandling; det kan ikke staa faalebes hen efter et Skjøn, det maa komme frem, det trænger sig frem, og jeg er tilbøielig til at antage, at den nuværende ærede Kirke- og Undervisningsminister ikke har Noget imod ved et Votum her fra Folkethinget at faae en Impuls, en Opfordring til at tage dette Spørgsmaal under Overveielse. Det er et af de vigtigste kirkelige Spørgsmaal, der dog uomtvisteligt ligger indenfor Lovgivningsmagtens Omraade. Der er vist neppe nogen Dag i Danmark, uden at Præsternes Samvittighed pines ved denne Ordning, der er indført med Hensyn til Wgteskaberne, og jeg troede, at hvad enten man stod paa Folketikkens Grund eller udenfor den, hvilken religiøs Overbevisning man end havde, var det et sælles Samvittighedsønste fra alle Parters Side at faae dette Spørgsmaal ordnet faaledes, at Enhver har sin Samvittighed fri i dette Forhold, baade de, der skulle betjene, og de der skulle betjenes. Jeg har derfor ikke kunnet skjønne, at det ærede Medlem for Rjæbenhavn's 5te Valgkreds har været heldig med Hensyn til dette Forhold, idet han bebreidede os Medlemmer af Udvalget Noget med Hensyn til denne Sag. Jeg er ikke gaaet letfindig ind paa at være med til at indstille dette Andragende. Man kan sige, at Andragendet er affattet saa som saa, og man kan sige, at Leiligheden til at bringe dette Spørgsmaal frem kunde have været bedre. En Forespørgsel til Ministeren og derefter en Beslutning af Folkethinget, naa ja, kunde være mere formelt og konstitutionelt rigtigt, men nu laa der her en Leilighed for Udvalget, man skulde gjøre Noget derved, og det forekommer mig, at fordi der var Et eller Andet i Formen mindre heldigt, vilde det, naar vi ellers erkjende, at Spørgsmaalet fortjente Overveielse, være at tjene en Formalisme, som vi ikke i en saa alvorlig Sag skulle indlade os paa, om vi henlagde dette Andragende. Naar det ærede Medlem for Rjæbenhavn's 5te Valgkreds siger, at vi ikke kunne, bør eller tør indlade os paa Dette eller Hint angaaende det folkekirkelige Forhold, skal jeg gjentage, for ikke at blive misforstaaet, at Grændsen for, hvad vi overhovedet ere forpligtede til at befatte os med, indtil Lovgivningen angaaende Folketikkens Forsatning skrider videre frem enten ved en enkelt Lov, hvad jeg ikke antager vil ske, eller ved forskjellige Love, ingenlunde er klar og

bestemt, og jeg tror, at det ærede Medlem er enigt med os i Dvsket om, at vi kunde blive fritagne for at befatte os med de særlig dogmatiske Spørgsmaal, som vedkomme selve Folketirken. Naar det ærede Medlem for Veile Amts 5die Valgkreds (Th. Nielsen) gjorde den Bemærkning til mig, at dette staaer ikke i Forbindelse med den nye Situation, tager det ærede Medlem fejl; ethvert Spørgsmaal, der forhandles i Folkethinget, staaer i Forbindelse med den Situation, der er skabt, og med det Grundlag, hvorpaa det foretages. Denne Sag om det borgerlige Wgteskabs Indførelse i Danmark, om Frihed paa dette Omraade, kan jeg med en vis Tilfredsstillelse være med til at stemme om som en Henvisning til Kirkeministeren. Kirkeministeren sidder, som vi vide, efter min Betragtning politisk og konstitutionelt berettiget paa sin Plads, og jeg tror, at han i denne Henseende har Anskuelser, som ved en Lov om dette Forhold kunne komme til at tilfredsstille de forskjellige frisindede Mænd her i Thinget; jeg antager det, og derfor tror jeg ikke, at det er af Veien, at han, inden vi slutte, faar den Impuls, som kan ligge i en saadan Afstemning.

Det andet Andragende angaar Bagermester Hærtel. Om dette skal jeg sige, at jeg har det Indtryk af disse Aktstykker, at denne Mand, hvad man end kan sige om hans mentale Tilstand, har i en, — som det staaer for mig i alt Fald, — meget væsentlig Grad lidt under de nu bestaaende Retsforhold her i Landet og maasse ogsaa har været Gjenstand for en Anvendelse af disse Retsregler, som ikke kan forsvares. Dette Indtryk har jeg faaet af Sagen, og jeg beklager, at den ikke er kommen til Overveielse før. Naar Sagen nu efter den ærede Ordførers anbefaling henvises til Ministerens Underfølgelse, vil jo en saadan utvivlsomt blive foretaget, og kommer der ikke Andet ud af den, kan Vedkommende faae nogen Beroligelse derved, at hans Sag er baade af os omfattet med den Interesse, som enhver Statsborger har Krav paa at finde hos os, naar vi tro, at han er forurettet, at han altsaa har mødt Velvillie hos os, og at han tillige har mødt den fornødne Hensyntagen hos Ministeren. Dette kan blive en moralsk Opreisløsing for ham, selv om der i Sagens Omstændigheder er Forhold, der i alt Fald efter flere Aars Forløb ikke kunne fremdrages. Jeg finder derfor, at den humane Følelse, der dikterer denne Hensyntagen, ikke er saa ganske at kaste Brag paa dem, der paa Grund af deres egne individuelle Forhold trænge haardest til Beskyttelse fra oven, skal man være allervanskeligst med at afvise.

Sagb: Den ærede sidste Taler sagde, at enhver Borger, der tror sig forurettet, har Ret til at fordræ Rigsdagens Beskyttelse (Berg: Det sagde jeg ikke!) Det var omtrent Indholdet af